

Bilgisayar kullanıcılarına yönelik hazırlanır. Her ayın 15'i çıkar. Diğer sayılara erişmek ve sonraki mesajların direk posta kutunuza gelmesi için guvenligunler.com adresini ziyaret ediniz.

ARALIK 2018

Ebeveynlerin Sosyal Medya ile İmtihanı

ÇEVİRİMİÇİ MECRALARIN ve teknolojinin kolaylaştırdığı iletişim gücü, ne yazık ki güvenlikle ilgili algılarımızı olumsuz yönde etkiledi. Günlük hayatımızda asla almayacağımız riskleri çevrimiçi mecralarda kolaylıkla alabilir hale geldik.

Ne yazık ki en kötü örnekler de, çocuklarına dair içerikleri düzenli olarak sosyal medya veya diğer çevrimiçi mecralarda yayınlayan ebeveynler.

Aileler, çocuklarının doğumundan itibaren fotoğraf ve video üreterek bu içerikleri pek çok farklı sosyal medya hesabında yayınlamaktan çekinmiyorlar. Ebeveynlerin yayınladığı içeriklerde çocuğun farklı durumlarda ve şekillerde fotoğrafları (bazı hallerde çıplak fotoğrafları), bulunduğu yerler, okulu, tercihleri, alışkanlıkları ve hatta başkalarının çocuklarının görüntüsü ve bilgileri yer alabiliyor.

Bu sürecin üç farklı boyutta endişe verici sonuçları var:

- » Ebeveyn ile çocuğun fiziksel ve çevrimiçi güvenliği boyutu
- » Çocuğun haklarının ihlaline bağlı hukuksal boyut
- » Çocuğun psikolojisinin etkilenebilmesinden ötürü pedagojik boyut

Pedagojik boyutu konunun uzmanlarına bırakarak, bu yazıda güvenlik ve hukuksal boyutlara değineceğiz.

“Hesabım Sadece Kendi Çevreme Açık”

Ebeveynlerin en sık ileri sürdüğü savunma, hesaplarının sadece kendi çevrelerine açık olması veya internette sınırlı süre yayınlanan (kendiliğinden silinen) içerikler yayınlamaları oluyor. Ancak bu durumda bile çocuklarına ve kendilerine ait pek çok mahrem içeriği, sunucularının muhtemelen başka bir ülkede yer aldığı bir uygulamaya gönderdikleri gerçeği değişmiyor. Geçtiğimiz dönemlerde yaşanan Facebook-Cambridge Analytica¹ sansasyonunda da gördüğümüz gibi, sosyal medya şirketleri büyüklüklerinden bağımsız olarak verilerimizi nasıl kullandıklarına veya kimlerle paylaştıklarına dair yüzde yüz şeffaflık sağlamaktan çok uzaktalar. Sağlasalar bile, ticari amaçlarına ellerindeki bu verilerle ulaştıklarından, gelecekte ne tür iş birlikleri yapacakları, sakladıkları verileri nasıl kullanmak isteyecekleri konusunda, uzun uzun yazılan gizlilik politikaları dışında bir güvence sağlamıyorlar.

Bunun yanı sıra siber güvenlik tehditlerinin odağı gittikçe daha çok kişisel içeriklere ve şantaj çevrilmiş durumda. Üstelik hedef sadece uygulama sahipleri veya şirketler değil. Kamuya açık bir alanda, güvenlik tedbirlerinden emin olmadığınız bir internet bağlantısı üzerinden hesaplarınıza erişip içerik üretirken siber saldırıya maruz kalma ihtimaline de açık hale geliyorsunuz.

İşin teknik boyutu bir yana, aslında ürettiğiniz içeriğe ulaşabilecek çevrenizin niyetiyle de kendinizi sınamış oluyorsunuz. Özellikle blogger veya vlogger olarak içerik üretenler, takipçi sayılarının ve çevrelerinin genişliği nedeniyle, bu grubu oluşturan çok sayıdaki kişi tarafından çocuklarıyla ilgili içeriklerin ne niyetle kullanılacağını bilemezler.

Bunun dışında, bu yolla elde edilen lokasyon bilgileri, okul bilgileri ve arkadaşlar ile gidilen veya sık ziyaret edinilen yerlere (parklar, oyun alanları vs.) ait bilgiler yüzünden çocuklarımızı art niyetli kişilerin yaratabileceği fiziksel güvenlik tehditlerine de açık hale getiriyoruz.

“Çocuk da Verileri de Benim”

İşin hukuki boyutunda ise, çocuğunuzun kişisel verileriyle ilgili süreçler hakkındaki riskleri değerlendiremeyeceği bir zaman diliminde kişisel verilerinin alenileştirilmesi ve üçüncü kişilerle paylaşılması söz konusu. Belirli bir yaşa kadar ebeveynler çocukların yasal vasisi olarak kişisel verileriyle ilgili karar verme yetkisine sahiptir. Ancak internete yüklenen her içerik dijital ayak izleri yarattığından, çocuğun yetişkinliğe erişmesiyle ebeveynleri tarafından verilen kararlar hayatını etkilemeye başlayacaktır. Bu yolla paylaşılan bilgi ve görüntüler, çocukların ilerleyen yaşlarında kendilerini küçük düşürebilecek, sosyal anlamda zor durumda bırakabilecek veya paylaşmayı tercih etmeyecekleri içerikler olabilir. Bu konuda hukuki tedbirler de alınmaya başlandı. AB’de 2018 itibarıyla yürürlüğe giren Genel Veri Koruması Regülasyonu (GDPR) çocukları

yetişkinlerden ayırmamakta ve onları da veri sahibi olarak ele almaktadır. Ebeveynlerin, çocuğun yeterli olgunlukta olmaması sebebiyle, kişisel verileri üzerindeki haklarını sadece onların adına kullandığı belirtilmekte; ayrıca çocuğun kişisel verilerinin işlenmesine yönelik rıza verme yaşını 13 yaşa kadar düşürebilmenin yolları açılmaktadır.

Konunun bir diğer yanı ise, eşler arasında çıkan anlaşmazlıklarda bu içeriklerin karşılıklı kullanılıyor olması. Özellikle boşanma süreçlerinde eşlerden birinin çocuklara dair istismara varan sosyal medya paylaşımları diğer eş tarafından koz olarak kullanılabilir ve bu durumun hukuki yansımaları olabilir. Ünlü bir blogger annenin yaşadığı boşanma davası² sırasında velayeti kaybetmesi ve sonrasında da çocuklarına dair sosyal medya paylaşımlarına mahkeme kararı ile sınır getirilmesi popüler örneklerden biri.

Özetle, ebeveynlerin çocuklarına ait içerik paylaşımları pek çok güvenlik ve hukuki tehdidi içinde barındıran ve ne yazık ki bugünkü haliyle oldukça bilinçsizce sürdürülen bir aktivite. Özünde her paylaşım, evinize çok sayıda yabancı insanı davet ederek çocuğunuzu bu yabancılara teşhir etmenizle eşit tehlikeler barındırıyor. Ancak ne yazık ki çevrimiçi sosyal mecraların yarattığı statünün cazibesi, ebeveynlerin bu tehlikeleri görmesini engelleyecek kadar göz alıcı.

REFERANSLAR

1. <https://www.theguardian.com/news/2018/mar/17/cambridge-analytica-facebook-influence-us-election>
2. <http://www.gazetevatan.com/cocuklarimi-elimden-aldilar-ama-kocam-da-ayni-paylasimlvardaydi-1081662-gundem/>

YAZAR HAKKINDA

MERVE GÖZÜKÜÇÜK-UĞURLU

2007 yılında İstanbul Teknik

Üniversitesi Matematik

Mühendisliği, 2014 yılında

İstanbul Bilgi Üniversitesi Bilişim

ve Teknoloji Hukuku bölümlerinden mezun olmuştur.

Kariyerine iş ve sistem analisti olarak başlamış, ilerleyen

süreçte hukuk ve regülasyon uyum projelerinde proje

yöneticisi ve kıdemli danışman olarak devam etmiştir.

Uzmanlık alanı kişisel verilerin korunması ve mevzuat

uyum süreçlerinin yönetimidir.

YASAL UYARI

Bu dokümanın tüm hakları Lostar Bilgi Güvenliği A.Ş.'ye aittir ve Creative Commons BY-NC-ND 4.0 (Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International - (CC BY-NC-ND 4.0) lisansı altında dağıtılır. Herhangi bir değişiklik yapmadan kaynak gösterilerek dağıtılabılır. Ticari olarak kullanılamaz.